

Тема: Українські хороводні, сюжетні та побутові танці.

Завдання: ознайомитися з жанрами та характеристикою українських народних танців.

Жанри українського народного танцю

Танці хороводного плану (веснянки, купальські хороводи).

Побутові танці (гопак, козачок, кадрили, гуцулки, коломийки).

Сюжетні танці – відтворення явищ природи, народного побуту, тема праці, народна героїка.

Хороводи – один із найдавніших видів народного танцювального мистецтва. Виконання їх пов'язувалось колись з обрядовими діями, традиційною зустріччю весни (весняний цикл танців), відзначенням літа (купальський цикл танців), зустріччю Нового року. Найбільш поширеними були веснянки та гаївки.

Побутові танці беруть свій початок в хороводах. Цей жанр найстаріший і є основою української народної хореографії. В побутових танцях відображаються істотні риси характеру українського народу: волелюбність, героїзм, завзяття, винахідливість, дотепність, нестримна веселість тощо.

В сюжетних танцях засобами народної хореографії відображаються конкретні явища з навколишнього життя і природи. Назва танцю визначається його змістом. В загальній композиції танців цього типу, тобто у послідовності танцювальних фігур, ясно видно логічний і чіткий розвиток сюжетної лінії.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТАНЕЦЬ

Український народний танець розвивався протягом усієї історії українського народу, збагачуючись новим змістом.

Популярність українського танцю пояснюється багатством його танцювальних барв; гумор, завзяття, життєрадісність, наявність у танці побутових рис – усе це характерно для танцю України.

Наявність яскравих побутових рис і особливостей, поєднаних з віртуозною технікою, надає українському танцю своєрідного колориту, а самобутні й виразні танці західних областей доповнюють і збагачують хореографічне мистецтво України.

Танці, що побутують на Україні, можна поділити на три основні жанри:

- *танці хороводного плану* (більшість із них пов'язана з порами року): веснянки, купальські хороводи, осінні ігри, метелиці та інше;

- *побутові танці*: «Гопак», «Козачок», «Метелиця», «Полька», «Кадрилі», «Коломийки», «Гуцулки»;

- *сюжетні танці*: їх основна тема – праця, народна героїка, відтворення явищ природи, народного побуту. До сюжетних танців належать: «Шевчики», «Лісоруби», «Косарі», «Рукодільниці», «Аркан», «Опришки», «Повзунець», «Горлиця» та інші.

Найпопулярніші танці центральних областей України – «Гопак», «Козачок», «Метелиця», «Повзунець», «Запорожці»; «Коломийки», «Гуцулки», «Аркан», «Лісоруби».

Гопак – танець козацького походження, раніше виконувався лише чоловіками. Характерні риси цього танцю – сила і спритність, героїка і благородство. Гопак – танець імпровізаційний: просуваючись парами по колу, хлопці змагаються у спритності й завзятті. Дівчата весело підохочують хлопців і, відокремившись, танцюють ліричну частину, сповнену гідності й скромності. Потім знову танцюють хлопці – це злива найвіртуозніших танцювальних рухів: присядок, стрибків, обертів. Фінал гопака бурхливий, веселий, іскрометний, запальний.

Козачок – танець козацького походження. Виконується одним юнаком або однією парою. Масовий, або парний козачок відрізняється від гопака швидким темпом і дрібною технікою рухів. Йому притаманні елементи змагання поміж окремими виконавцями або парами танцюристів. Козачок – танець юності, радості й веселощів – будується на бігунцях, вірвовочках, вихилясниках,

тинках, голубцях, припаданні, присядках та інших рухах, які виконуються у стрімкому темпі з дрібним ритмічним рисунком.

Метелиця – динамічний танець зі швидкою зміною фігур (різноманітні кружляння й візерунки, які нагадують зимову хуртовину). Танець масовий, будується на дрібних швидких рухах (поворот і оберт).

Повзунець – жартівливий чоловічий груповий танець-гра, який будується на технічних присядках із сольним і груповими змаганнями.

Коломийка – масовий танець, що супроводжується піснею куплетної форми й музикою. Рухи коломийки дуже різноманітні, своєрідні й оригінальні за колоритом. Основним композиційним елементом є коло, яке розпадається на менші кільця і навіть на окремі пари. Танець будується на присядках, мережках, ножицях. Коломийку танцюють у швидкому темпі, весело й завзято, використовуючи орнаментальні хореографічні рухи. Ритм танцю дрібний, синкопований.